

LIBRI

www.libridergi.org

Epigrafi, Çeviri ve Eleştiri Dergisi

Journal of Epigraphy, Reviews and Translations

Sayı VI (2020)

E. AKURGAL, *Türkiye'nin Kültür Sorunları*. İstanbul, 2018.

Kırmızı Kedi Yayınları, 304 Sayfa.

ISBN: 9786052982853

Tolga KARAHAN

*Libri: Epigrafi, Çeviri ve Eleştiri Dergisi'*nde bulunan içeriklerin tümü kullanıcılara açık, serbestçe/ücretsiz "açık erişimli" bir dergidir. Kullanıcılar, yayıncıdan ve yazar(lar)dan izin almaksızın, dergideki kitap tanıtımlarını, eleştirileri ve çevirileri tam metin olarak okuyabilir, indirebilir, dağıtabilir, çıktısını alabilir ve kaynak göstererek bağlantı verebilir.

Libri, uluslararası hakemli elektronik (online) bir dergi olup değerlendirme süreci biten kitap tanıtımları, eleştiriler ve çeviriler derginin web sitesinde (libridergi.org) yıl boyunca ilgili sayının içinde (Sayı VI: Ocak-Aralık 2020) yayımlanır. Aralık ayı sonunda ilgili yıla ait sayı tamamlanır.

Dergide yayımlanan eserlerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

Atıf Düzeni T. Karahan, *Türkiye'nin Kültür Sorunları*. Yazar: E. Akurgal, *Libri* VI (2020) 63-64.

Geliş Tarihi: 22.12.2019 | Kabul Tarihi: 25.01.2020

Elektronik Yayın Tarihi: 23.03.2020

Editörya: Phaselis Research Project
www.libridergi.org

E. AKURGAL, *Türkiye'nin Kültür Sorunları. İstanbul 2018. Kırmızı Kedi Yayınları, 304 sayfa. ISBN: 9786052982853*

Tolga KARAHAN*

Prof. Dr. Ekrem Akurgal'ın 1942 yılından beri çeşitli süreli ve süresiz yayın organlarında yayımlanmış olan makalelerinin yeniden kamuoyuyla paylaşıldığı bu kitap Kırmızı Kedi yayınevi tarafından 2018 yılında basılmıştır. Konu olarak aynı olan makaleler ana başlıklar altında toplanarak, bir bütünlük içerisinde düzenlenerek kitap haline getirilmiştir.

Dört ana bölümden oluşan kitabın birinci bölümü "Kültürlü müyüz" (11-91) adıyla, on beş alt bölümden oluşmaktadır. Birinci alt başlık Türkiye'nin Kültür Sorunları'dır (11-22) ve içerisinde genel olarak Anadolu coğrafyasına etki eden kültürleri ve onlarla var olan etkileşim ele alınmıştır. Türkiye'de Kültür Politikasının Dünü ve Bugünü (23-28) isimli alt başlıkta Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte kurulan kültürel kurumlar anlatılırken bu dönemde Batı'da neler olduğu anlatılmaktadır. Ulusal Kültürümüz (29-33) isimli alt başlık genel olarak, Cumhuriyet ile birlikte, özellikle Atatürk ilke ve inkılaplarının sonucu olarak, bazı kesimlerin bunu Türklüğün elden gitmesi olarak görmesini ve eleştirmesini eleştiren yazılardan oluşmaktadır. Kültürlü müyüz? (37-41) alt başlığı, kitap okuma alışkanlığı üzerinden tartışmayı sürdürmektedir. Ticaret ve Kültür Köprüsü (42-45) Klasik Dönem'den, Selçuklu ve Osmanlı İmparatorluklarının ticaret rotaları ve 1976 yılına ait yolların tartışmasıyla devam etmektedir. Hangi Düzeyde? (46-50) Türkiye'deki bilim kurullarını ve kültür terimini tartışmaktadır. Batı Kültürü ve Türkler (50-55) alt başlığında, 13. yüzyıldan itibaren, Türklerin Batı ile olan ilişkilerinden ve son olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin Batılılaşma sürecinden bahsedilmektedir. Atatürk ve Osmanlı Tarihi (56-61) bazı çevrelerin Atatürk'ün Osmanlı Tarihi'ne ilgi duymadığı kanısına bir tepki mahiyetindedir ve hem Atatürk'ün hem de Atatürk'ten sonra ülkeyi yönetenlerin, tarih ve dil üzerine yaptıkları çalışmaları anlatmaktadır. Kürtlerin Kökeni ve Türkiye'nin Kültür Bütünlüğü (62-66) Kürtlerin ve Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşayan ulusların, Kuvâ-yi Milliye bütünlüğünü anlatmaktadır. Türkiye'nin Dışa Tanıtılması (67-73) alt başlığında saygınlık ve dışa tanıtım için yapılması gerekenleri ve olanaklarımızı anlatmaktadır. Kendimizi Tanıtmalıyız (74-77) bölümünde özellikle sanat ve kültür kavramları üzerinde yapılmış olan bazı etkinlikler ve yapılması gereken birtakım işler açıklanmaktadır. Ulaştığımız Düzeyi Geriletmeyelim (78-81) bölümünde bilimin ve kitap okumanın önemine değinilmektedir ve bu doğrultuda bir önlem ve öneri sunulmaktadır. Eski Eserler ve Turizm (82-86) alt başlığında öncelikle eğitim ve sonrasında ise antik kentlerin düzenlenmesi ve temizlenmesi üzerinde durulmaktadır. Eski Eser Kaçakçılığı (87-91) alt başlığında, eski eser kaçakçılığının tarihçesinden, bu işin nasıl bir sektör haline geldiğinden ve nasıl önlem alınabileceğinden bahsedilmektedir.

İkinci bölüm Sanatı Önemsemeliyiz (95-136) dokuz alt başlıktan oluşmaktadır. Birinci alt başlık Orta Asya Türk Sanatı (95-99), 6. ve 11. yüzyıldaki Türk sanatını özellikle İpek Yolu coğrafyası üzerinden örnekler vererek açıklamaktadır. İslam Sanatı ve Türkler (100-105), Türklerin İslam sanatına etkilerini ve bu sanattaki başarılarını aktarmaktadır. Kendi Sanatımıza Sahip Çıkmıyoruz, Tam Bir Umursamazlık İçindeyiz (106-108) alt başlığı, özellikle Avrupa'nın sanata sahip çıkmasının karşı-

* Ph.D., Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü, Akdeniz Eskiçağ Araştırmaları Anabilim Dalı, Antalya. tolgakarahan34@gmail.com | 0000-0001-5323-2700

sında Türklerin uyusukluk içerisinde olduğunu anlatmaktadır. Türk Bahçesi ve Avrupa Etkisi (109-115), İngilizlerin ve Fransızların bahçe ve park kültürüne verdikleri önem karşısında, Türkiye'ye bahçe sanatının girmediğine vurgu yapmaktadır. Mimar Sinan ve Türk Yapı Sanatı (116-122) bölümünde Mimar Sinan'ın eserleri ve sanatı sunulmaktadır. Ulusal Mimarlığımız (122-126) alt başlığında mimarlıktaki akımların tartışması yürütülmektedir. Bir sonraki alt başlık ise Türk İşlemecilik Sanatı'dır (127-130) ve burada Türk işlemeciliğinin tarihçesi anlatılırken, Avrupa pazarına yeniden girebilmek için çeşitli öneriler sunulmaktadır. Tarihi Harabelerimiz (131-134) alt başlığında, Türkiye'de bulunan önemli buluntuları anlatırken, 10. Uluslararası Klasik Arkeoloji Kongresi'nin önemi anlatılmaktadır. Son alt başlık olan Türk Kumaşları (135-136) ise, Ankara Halkevi'nde gerçekleştirilen bir kumaş sergisini ve bu sergi özelinde, Türk kumaşlarının geçmişte Avrupa için ne kadar önemli olduğu aktarılmaktadır.

Üçüncü bölüm, Tarihten Alacağımız Ders (137-194), on alt başlıktan oluşmaktadır. Birinci alt başlık, Dünya Uygarlığında Yerimiz (139-143) taşınmaz kültür varlıkları ve mimarlık üzerinden ilerlemektedir. Doğulu muyuz, Batılı mıyız? (144-148) alt başlığı, tarihsel anekdotlara yer vermesinin yanında, özellikle yeni-yakınçağ tarihi ile de konuyu irdelemektedir. Tarih İlimi ve Atatürk (149-167), diğer alt başlıklara göre oldukça uzundur ve Atatürk'ün Türk Tarih Tezi'nden konuyu ele alarak, Şark ve Garp medeniyetleri tartışmasına kadar geniş bir çerçevede konunun tartışıldığı bir bölümdür. Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Akademisi (168-172), bu alt başlıkta bir Atatürk Akademisi kurulmasının önemi ve gerekçeleri tartışılmaktadır. Ayrıca Türk Tarih Kurumu da ayrıca ele alınmıştır. Tarih Boyunca Din ve Devlet (173-184), bu alt başlık kronolojik olarak Mısır ve Mezopotamya'dan konuyu ele alarak İslam'a kadar getirmektedir. Artık Bizimde Bilimler Akademimiz Var (185-187), bu alt başlıkta Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA)'nin kuruluş süreci anlatılmaktadır. İslamiyet'in Geliştirdiği Rönesans Akımı (188), iki kısa paragraftan oluşan bu alt başlık Müslüman Bilim Adamlarını 15. yüzyılda Avrupa'da gelişen Rönesans'a ön ayak olduklarına değinmektedir. Selçuklu Uygarlığı (MS 1071-1300) (189-190), bu alt başlıkta Selçuklu'nun kültürümüze kazandırdığı önemli değerler ve kültürel ve sanatsal değerler aktarılmaktadır. Osmanlı Uygarlığı (1299-1923) (191-193) adını taşıyan alt başlıkta ise, Osmanlı'nın kültürümüze kazandırdığı önemli değerler ve kültürel ve sanatsal değerler anlatılmaktadır. Üçüncü bölümün son alt başlığı Türkiye Cumhuriyeti Dönemi (194), tek paragraftan oluşmaktadır ve Türkiye Cumhuriyeti'nin geçmişle ilgili mekan ve kültür birliğinden ve Atatürk ve Atatürk sonrası Türkiye'sinin gelişiminden bahsetmektedir.

Kitabın dördüncü ve son ana başlığı ise Anadolu Uygarlıklarının Dünya Tarihindeki Önemi adını taşımaktadır ve (195-297) yirmi üç alt başlıktan oluşmaktadır. Bu alt başlıklardan ilki Anadolu'nun Etnik Yapısı'nda (197-203) Hattilerden Türkiye Cumhuriyeti'ne kadar kronolojik bir özet sunulmuştur. Boğa Boyuzunun Üstündeki Evren (204-207), ikinci alt başlıktır ve burada Hattilerin "alem" simgesinin Ankara'ya dikilmesinin yarattığı tartışmaya değinilmektedir. Hellen Tiyatrosu (208-213) alt başlığında, tiyatroların bir anlatımı yapılmıştır ve önemli yazarların oyunlarına ve oyunların aktarılışı aktarılmaktadır. Knidoslu Aphrodite (214-217) alt başlığında, heykeltraş Praksiteles'e ait olan Knidoslu Aphrodite heykeli anlatılmıştır. Samsatlı Lukianos (218-220) alt başlığı Lukianos'un "Seçme Yazılar" isimlik iki ciltlik eseri anlatılmaktadır. Eski Yunanlılarda Spor (221-226), sporun ibadet ve din ile olan ilişkisini, olimpiyatları ve MS 294 senesinde olimpiyatların yasaklanmasını içeren bir alt başlıktır. Nasreddin Hoca (227-230) alt başlığında, Nasreddin Hoca'dan ve kültürel olarak etki ettiği, ulusal ve uluslararası bazı durumlar aktarılmıştır. Sophokles ve Antigone (231-233) isimli alt başlıkta özellikle Sophokles'in tiyatro sanatı için önemi ve Antigone isimli eseri için bir sosyolojik anlatım yapılmıştır. Tek paragraflık olan "Anadolu Uygarlığının Dünya Tarihindeki Önemi" (234) isimlik alt başlıkta Anadolu'nun Dünya kültür lideri olduğu dönemler aktarılmıştır. Bu alt başlıktan sonra kronolojik olarak Yeni Taş Çağı'ndan (MÖ 8000-5000) Doğu Roma İmparatorluğu'nun yıkılmasına kadar olan süre 14 alt başlıkta incelenmiştir. Bunlar; Yeni Taş Çağı, Maden-Taş Çağı, Anadolu'da Tunç Çağı, Hatti Uygarlığı, Hurriler, Hatti-Hitit Beylikleri Dönemi, Hitit Devletinin Kuruluşu, Troia Uygarlığı III-V, Demir Çağı (Karanlık Çağ), Geç Hitit, Urartu, Phrygia, Lydia, Karia, Lykia, Hellen, Roma ve Doğu Roma uygarlıklarıdır.